

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נשים | מסכת יבמות מ"ח - נ"ד
פרשת קדושים | כ"ג - כ"ט בניסן (30-24 לאפריל)

דף מ"ח: גר תושב

"גר תושב" הוא נוכרי שקיבל על עצמו שלא לעבוד עבודה זרה וקיבל על עצמו לקיים את כל שבע מצוות בני נוח.

הוא מכונה "גר תושב" מפני שמוותר לו לגור בארץ ישראל ומוותר גם למכור לו קרקע בארץ ישראל. אפילו ש"גר תושב" אינו יהודי, התורה מצוה אותנו לקיים עמו מצוות גמילות חסדים. אם הוא חולה, מצוה לעזור לו להתרפא וכדומה.

דף מ"ט: עשרת ימי תשובה

עשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים מכונים "עשרת ימי תשובה", כי הימים הללו מסוגלים יותר לתשובה. אומרים בהם סליחות ותחנונים ומרבים בצדקה ובמעשים טובים. בימים הללו הקב"ה קרוב במיוחד לעם ישראל ובהם התפילה והתשובה מתקבלות ביתר קלות.

משאר ימות השנה. מנהגי עשרת ימי תשובה.

תשליך: פסוקים שתקינו חכמים, לומר בראש השנה. מכנים מנהג זה "תשליך", על שם אחד הפסוקים שאומרים בו: "ותשליך במצלות ים כל חטאתם".

דרשת שבת "שובה": השבת שביין ראש השנה ליום הכיפורים מכונה "שבת שובה", על שם ההפטרה שקוראים בשבת זו, הפותחת במילים "שובה ישראל עד ה' אלךיך". נהגו בקהילות ישראל שרב העיר דורש בשבת זו ומעורר את לב העם לתשובה.

כפרות: בערב יום הכיפורים עושים 'כפרות' כמו פן, קנים מנהג מיוחד לתת צדקה בערב יום הכיפורים וביום הכיפורים מנדבים צדקה לזכות הקרובים שנפטרו, כי גם למתים יש כפרה ביום הכיפורים.

דף נ': חזקיהו המלך

חזקיהו היה מלך יהודה החמישה עשר אחרי דוד המלך, ואחריו מלכו עוד שבעה מלכים עד חורבן בית המקדש הראשון. המלך חזקיהו נקרא לפעמים בתנ"ך גם בשמות "חזקיה", "יחזקיה" ואף "יחזקיהו". **חזקיהו המלך היה צדיק וירא שמים.** בתקופת מלכותו התרבה לימוד התורה, עד שבכל שטחה של ארץ יהודה לא היה ילד וילדה שלא ידעו הלכות טומאה וטהרה.

באחד הימים חלה המלך חזקיהו ונפל למשכב. הנביא ישעיהו הגיע לבקרו ואמר לו: עליו להכין צואה, כי נגזר בשמים שאתה צריך להיפטר מן העולם. אמר לו המלך: קיבלתי מאבותי, ש"אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם - אל ימנע עצמו מן הרחמים". כלומר, בכל מצב, אפילו הקשה ביותר, שפך החרב מונחת על הצואה, האדם יצפה לרחמי הקב"ה. בספר ישעיהו (פרק ל"ח) מסופר, שחזקיהו המלך עמד בתפילה ובכה מאוד לפני הקב"ה, ואכן תפילתו התקבלה. הנביא ישעיהו חזר אליו והודיע לו: **בשמים החליטו לבטל את גזר הדין והוסיפו לך חמש עשרה שנות חיים.**

מן התלמוד

סדר נשים.
מסכת יבמות, דף מ"ט

אמר ישעיה: ידענא ביה דלא מקבל מה דאימה ליה, ואי אימא ליה - אישווייה מזיד. אמר שם, איבלע בארזא. אתויה לארזא ונסרוה. כי מטא להדי פומא - נח נפשיה, משום דאמר "ובתוך עם טמא שפתיים אנכי וישב".

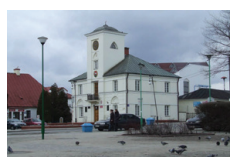
ידענא ביה - יודע אני בו
איבלע בארזא - נבלע בארז
מטא להדי פומא - הגיע אל מול הפה

הסבר: המלך מנשה האשים את ישעיהו שדברי נבואתו סותרים את דבריו של משה רבנו. ישעיהו ידע שמנשה לא יקבל את תשובותיו, ושם יענה לו - רק יגרום לו להיות מזיד. לכן אמר שם קדוש ונבלע בתוך עץ ארז. ציווה מנשה לנסר את הארז, וכאשר הגיעו למקום בו היה פיו של ישעיהו, מת הנביא, משום שקרא לעם ישראל "עם טמא שפתיים".

על המפה

העיר פיאסצנה בפולין

פיאסצנה (או פיאסצ'נו) היא עיר בפולין, דרומית לוורשה. היא הוקמה במאה ה-13, ויהודים התיישבו בה בסוף המאה ה-17. במהלך השנים הוצאו נגדם שלושה צווי גירוש, אך הללו לא מומשו, והקהילה היהודית הלכה וגדלה. לפני מלחמת העולם השנייה חיו בעיר כ-2,200 יהודים, שהיו כשליש מהתושבים. רבים מהם נמלטו ממנה כשפרצה המלחמה, ובמקומם הגיעו פליטים רבים ממקומות אחרים. בחורף 1940 רוכזו יהודי פיאסצנה בגטו, ובמהלך החודשים הבאים גורשו לגטו ורשה. בעיר חי ופעל רבי קלונימוס קלמיש שפירא, האדמו"ר מפיאסצנה, שנרצח בשואה.

בית הכנסת בפיאסצנה (Wikipedia, Hubert Śmietanka)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיא, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

★ | מן ההסטוריה

הספר "אש קודש"

"אש קודש" הוא השם שניתן לספר המכיל את דרשותיו של האדמו"ר מפיאסצנה, אותן השמיע לפני חסידיו בגטו ורשה במהלך השואה, בשנים ת"ש-תש"ב. הספר מכיל 86 דרשות, בהן מנסה הרבי להתמודד עם הקשיים הפיזיים והרוחניים הנוראים שעוררה השואה, להצדיק את מעשי ה' ולעודד את חסידיו. הרבי הטמין את כתב היד של הדרשות בכד חלב שנקבר באדמת הגטו, ונמצא כמה שנים אחרי המלחמה בידי פועלי בניין שחפרו במקום. הללו העבירו אותם למכון ההיסטורי היהודי בוורשה. ברוך דובדבני, שמצא מכתב מהרבי שבו ביקש מאחיו להוציא לאור את כתביו, חיפש אחר הכתבים ולבסוף מצא אותם. לקט הדרשות הועבר לארץ, ונדפס בספר "אש קודש" בשנת תש"כ.

היישוב אש קודש ממעוף הציבור (Wikipedia, Yehud830)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

יוני הוא ילד טוב ומוכשר הלומד בתיכון. לקראת מועד מבחני הבגרות במתמטיקה החליט יוני שהוא רוצה לעבור מתוכנית לימודים של 5 יחידות במתמטיקה ל-4 יחידות. הנימוק שלו היה שאין לו כוח להתאמץ וזה לא כל כך חשוב לו. הדבר עורר ויכוח סוער במשפחה.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שנכון שההחלטה נובעת מעצלנות, אבל זו החלטה שלו, זכותו להחליט כך, והוא נער מספיק גדול כדי לשאת באחריות לתוצאות ההחלטה שלו, גם אם הוא יתחרט על זה בעתיד.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שההחלטה של יוני נובעת מעצלנות, וכי עליהם ממש לדחוף אותו ואולי אף כמעט לכפות עליו שיתאמץ לעשות בגרות 5 יחידות, כי זה אחר כך יועיל לו ללימודי ההמשך ולעוד דברים בחיים. אסור לאפשר לו בגלל עצלנות לוותר על הישגים בעתיד.

...ואיך עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתמפלגתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד* של מושג

מינהל החינוך הדתי הפיקוח על הוראת תלמוד ותושב"פ

הפטרות "מחר חודש"

כאשר ראש חודש חל ביום ראשון, קוראים אחרי הקריאה בתורה את הפטרה "ויאמר לו יהונתן מחר חודש" (שמואל א' כ'), המתארת את השיחה בין דוד ליהונתן בערב ראש חודש, בה סיכמו לברר למחרת בסעודת ראש חודש מה כוונותיו של שאול כלפי דוד. לאחר שהתברר ליהונתן ששאול מתכוון להרוג את דוד, נאלצו השניים להיפרד ודוד נמלט.

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

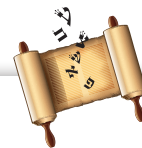
כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- מורשה בנות, פתח תקוה

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו / שרה	-3760 בריאת העולם

היחידים
לוחמי
אשר
איתנו

דבר תורה

לאיסור "לפני עיוור לא תתן מכשול" שבפרשתנו ישנם מספר הסברים. ברובד הפשוט הכוונה היא שלא להכשיל אדם שלא רואה, ועל כך הוסיפו חז"ל שגם בנתינת עצה לא טובה לאדם שלא מבין יש משום "נתינת מכשול".

אך מעבר לכך ניתן להוסיף ולומר כי כולנו בעצם סוג מסוים של "ליקויי ראייה". אנחנו רואים את המציאות החיצונית הנגלית לעינינו אך איננו יודעים מה מתרחש בתוכו, במחשבתו וברצונו של העומד לפנינו.

התורה אומרת לכולנו שלא להעמיד פנים, ולהשתדל כמה שיותר שיהיה תוכנו כברנו. אל לנו להציג את עצמנו בצורה אחרת ממי שאנחנו באמת, שאם לא כן הרי שאנו נותנים מכשול לפני כל רואינו, הרואים ראייה חלקית - מבחוץ, ואינם מבינים את מה שיש בתוכנו.

דף נ"א: תקנות חכמים

כמעט כל הפרק החמישי של מסכת יבמות עוסק בתקנות שתיקנו חכמים בדיני יבום. זו הזדמנות נאותה עבורנו ללמוד על "תקנות חכמים".

קיימים סוגים אחדים של תקנות חכמים. מצות הדלקת נר הנכבה, למשל, שתיקנו חכמים כדי לזכור את הניס וז'פרסמו, וכך גם תקנת מצות יום הפורים.

יש תקנות חכמים שתוקננו מפני הצורך להישמר מאיסור. תקנת מוקצה, למשל. יש תקנות שהן "זכר למקדש". נטילת לולב, למשל.

יש גם תקנות בענייני קמון ומסחר, שחכמים תיקנו כדי שאנשים לא יפסידו את כספם.

דף נ"ב: "דבר שלא בא לעולם"

ישנו מושג יסודי בדיני הנזנים - "דבר שלא בא לעולם".

הפרות שייגדלו בשנה הבאה, "לא באו לעולם", הם אינם כאן. גם הבהמות שייגדו בשנה הבאה, הם "דבר שלא בא לעולם". עוד לא נולדו.

התנאים והאמוראים דנו האם אפשר למכור "דבר שלא בא לעולם". למשל, ראובן רוצה למכור לשמעון את העגלים שייגדו לו בשנה הבאה. מצד אחד, הרי העגלים יהיו שלו, אז למה לא יוכל למכור אותם? מצד שני, איך אפשר למכור דבר שיעוד לא נמצא בעולם?

להלכה נפסק שאי אפשר למכור "דבר שלא בא לעולם".

דף נ"ג: תנאי

תנאי פרושו שאדם מגביל מעשה של קנין שהוא רוצה לעשות, והוא אומר שרק אם יתקיים התנאי אז גם הקנין יתקיים. ענין התנאי נלמד בתורה ממשה רבנו שאומר לבני גד ובני ראובן שהם יקבלו את חלקם בעבר הירדן בתנאי שהם ילחמו יחד עם שאר השבטים, ואם הם לא ילחמו הם לא יקבלו. זה נקרא "תנאי בני גד ובני ראובן".

דף נ"ד: "חמישה דברים"

"חמישה דברים" הם חמישה סוגי תשלומים, שאדם מתחייב בהם על מעשה אחד שעשה.

למשל, הפוצע אדם צריך לשלם לו חמישה סוגי תשלומים:

א. נזק - תשלום על הנזק שנגרם לפצוע. למשל, אם הוא היה סבל ומעתה כבר אינו יכול לשאת משאות כבדים, נגרם לו נזק כלכלי, כי אינו יכול להרויח את משכורתו.

ב. צער - תשלום פיזי על הסבל (הכאב) שנגרם לפצוע.

ג. ריפוי - תשלום עבור הוצאות הריפוי, כגון תשלום לרופא ותשלום על התרופות.

ד. שבת - מלשון ישיבה בבית, כגון במקרה שהפצוע שכב שלושה ימים בבית חולים ולא יכול היה ללכת לעבודה, המזיק צריך לשלם לו את שכר העבודה של אותם הימים.

ה. בושת - אם פצע אותו בכונה, משלם פיזי על הבושות שנגרמו לפצוע.

חשוב לזכור: גם אחרי התשלומים, עליו לפייס את הפצוע ולבקש את סליחתו.

חידה!

סדרו את האירועים הבאים לפי הסדר שבו הם מתרחשים:

שבת שובה, ראש השנה, צום גדליה, כפרות, יום כיפור, תשליך

-
-
-
-
-

תשובה: 1. ראש השנה, 2. צום גדליה, 3. שבת שובה, 4. תשליך, 5. יום כיפור, 6. כפרות

שאלות השבוע

1. כמה מלכים מלכו ביהודה מדוד המלך ועד חורבן הבית?
2. האם אפשר למכור פירות שעוד לא צמחו?
3. איזו הלכה לומדים משבטי גד וראובן?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagralla@medison.co.il *בפיקוח ראה חשבון יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.

